
ایستگاه‌های اتوبوس درون شهری

(جلد اول بررسی تجربیات جهانی)

استاداری چهارمحال و بختیاری
معاونت امور عمرانی
دفتر امور شهری و شوراهای

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
پژوهشگاه مدیریت شهری و روسازی

سرشناسه: شاهی، جلیل، ۱۳۱۷ -

عنوان و نام پدیدآور: بررسی تجارب جهانی در مورد ایستگاه‌های اتوبوس درون شهری / نویسنده جلیل شاهی: تهیه و تنظیم معاونت آموزشی پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور: مجری مهندسین مشاور آتیه‌ساز شرق، استانداری چهارمحال و بختیاری، جهاد دانشگاهی واحد چهارمحال و بختیاری.

مشخصات نشر: تهران: راه دان: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، انتشارات، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری: ث، ۱۱۱ ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست: سری منابع آموزشی شهرداریها.
شابک: 978-600-5950-68-7

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: ترمینال‌های اتوبوس - طرح و ساختمان

شناسه افزوده: استانداری چهارمحال و بختیاری

شناسه افزوده: شرکت مهندسین مشاور آتیه‌ساز شرق

شناسه افزوده: استانداری چهارمحال و بختیاری، دفتر امور شهری و شوراهما

شناسه افزوده: جهاد دانشگاهی، واحد چهارمحال و بختیاری

شناسه افزوده: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی، معاونت پژوهشی

شناسه افزوده: سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، انتشارات

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ف۲ش/ ۱۲۲۵ TA

رده بندی دیویی: ۷۲۵/۳۸

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۲۴۴۷۱

بررسی تجربیات جهانی در مورد ایستگاه‌های اتوبوس درون شهری

- ❖ پدیدآورندگان: جلیل شاهی، علی نادران
- ❖ ناشر: انتشارات سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور - انتشارات راه‌دان
- ❖ تهیه و تنظیم: معاونت پژوهشی سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور
- ❖ مهزی: مهندسین مشاور طرح هفتم / استانداری چهارمحال و بختیاری / جهاد دانشگاهی واحد استان چهارمحال و بختیاری
- ❖ مدیر طرح: محمود عیدی، علی محمدی، محمد مهدی متوسلی
- ❖ ناظر طرح: علیرضا زهفی و شهرام شاکریان
- ❖ طرح و چاپ: گروه هنری عقیق
- ❖ شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
- ❖ چاپ اول، زمستان ۱۳۹۰
- ❖ قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال
- ❖ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۹۵۰-۶۸-۷

سازمان پژوهش طرح

ردیف	کارشناسان طرح	سمت	سازمان
۱	محمد مهدی متوسلی	مدیر هدایت طرح	معاونت پژوهشی پژوهشگاه
۲	سید علی صفوی	مسئول هدایت طرح	مدیریت شهری و روستایی
۳	کامران حاج نصراللهی	مسئول نظارت فنی	دفتر حمل و نقل و ترافیک وزارت کشور
۴	سپهر نواب زاده	کارشناس نظارت فنی	
۵	حامد امینی شیرازی	کارشناس نظارت فنی	
۶	جهانشاه پاکزاد	نظارت علمی	هیات علمی دانشگاه
۷	جلیل شاهی	مدیر طرح	مهندسین مشاور طرح هفتم
۸	علی نادران	کارشناس همکار	

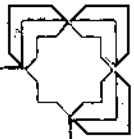
بسمه تعالی

از آن زمان که انسان، زندگی جمعی را برگزید، پایه‌های ایجاد شهر را بنا نهاد. هرچند که صورت نخستین زندگی جمعی، در تشکیل قبایل بروز و ظهور یافت، گذشت هزاران سال بر تاریخ پرفراز و فرود حیات بشر، او را مقیم شهرهایی ساخت که در گرماگرم ازدحام و رفت‌آمدهای پرهیاهوی روزانه آنها، هرازگاهی یافتن گوشه‌ای آرام و دور از شلوغی، چون آرزویی دست‌نیافتنی می‌نماید. حمل و نقل، موضوعی است که تاثیر فراوانی بر کیفیت زندگی شهری دارد و حمل و نقل شهری به عنوان بستر توسعه پایدار، همواره مورد توجه مسوولان شهری در سطوح ملی و منطقه‌ای قرار دارد. از دیدگاه ملی، تنظیم ضوابط کلان و برنامه ریزی‌های راهبردی، و از دیدگاه منطقه‌ای و محلی تلاش بی‌پایان به منظور ارتقاء وضعیت حمل و نقل شهرها، نگاهی خاص به مقوله حمل و نقل شهری را می‌طلبد.

بدیهی است توجه به حمل و نقل همگانی از بهترین راهکارهای ارتقاء شاخص‌های حمل و نقل شهری بوده و در صورت افزایش سهم این شیوه حمل و نقل، دستیابی به کیفیت بالاتر جابه‌جایی در شهرها دستاوردی ارزنده خواهد بود.

اتوبوس به عنوان اصلی‌ترین وسیله حمل و نقل همگانی در شهرهای کشور، بخش عمده‌ای از سرفصل اعتبارات ملی در حوزه حمل و نقل شهری را به خود اختصاص می‌دهد و به همین دلیل هر تلاشی در جهت افزایش بازدهی سامانه اتوبوسرانی، به استفاده هرچه بهتر از بودجه‌های تخصیص یافته و بهینه نمودن هزینه‌کرد ثروت‌های عمومی منجر خواهد شد. از سوی دیگر با توجه به قابلیت بالای این سامانه در جابجایی مسافر نسبت به بسیاری از شیوه‌های حمل و نقل، تاثیر گذاری ارتقاء کیفیت سامانه اتوبوسرانی بر بهبود وضعیت ترافیکی شهر بسیار چشمگیر و ارزشمند خواهد بود.

در ابتدای این کتاب لازم است از مجموعه مهندسين مشاور طرح هفتم بویژه آقایان دکتر شاهی و دکتر نادران که با کوشش قابل تقدیر خود، انجام پروژه "بررسی تجربیات جهانی در مورد ایستگاه‌های اتوبوس درون شهری" را محقق نموده‌اند همچنین همکاران ارزشمند خویش در پژوهشکده و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور بالاخص آقایان دکتر شفيعی، مهندس متوسلی، دکتر صفوی، مهندس‌امینی‌شیرازی، مهندس کرم‌رودی و مدیریت و

کارشناسان وقت پژوهشکده مطالعات شهری و روستایی و ناظر علمی پروژه آقای دکتر جهان‌شاه پاکزاد که با هدایت و نظارت خود در سال ۸۵، خلق این مجلد را میسر نموده‌اند، تشکر نمایم. همچنین بر خود لازم می‌دانم از معاونت امور عمرانی استانداری چهارمحال و بختیاری بالخصوص آقایان مهندس عیدی، مهندس محمدی و مهندس شاکریان جهت همکاری در انتشار این کتاب، قدردانی نمایم.

در پایان اظهار امیدواری می‌نمایم که مطالعه این کتاب بتواند اطلاعات مناسبی در زمینه ایستگاه‌های اتوبوس در اختیار علاقمندان به موضوع حمل و نقل همگانی قرار داده و گامی در جهت افزایش کیفیت سامانه حمل نقل شهری به شمار آید.

علی‌اصغر عنابستانی

استاندار چهارمحال و بختیاری

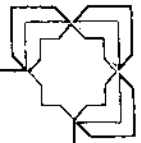
محمد رضا بمانیان

رئیس پژوهشکده مدیریت شهری و روستایی

و دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

فهرست مطالب

- ۱- بررسی تجربیات جهانی در مورد ایستگاه‌های اتوبوس درونشهری ۱
- ۱-۱- بررسی خصوصیات طرح معماری و سازه‌های ۱
- ۱-۱-۱- بررسی و شناسایی کشورهای صاحب استاندارد ۱
- ۱-۱-۲- بررسی الگوهای طرح معماری با توجه به اقلیم مناطق مختلف ۲
- ۱-۲-۱- الگوهای طرح معماری در برابر باد ۳
- ۱-۲-۲- الگوهای طرح معماری در برابر تابش خورشید ۴
- ۱-۲-۳- الگوهای طرح معماری در برابر گرما ۶
- ۱-۲-۴- الگوهای طرح معماری در برابر سرما ۶
- ۱-۲-۵- ملاحظات اقلیمی در سمت‌گیری سرپناه ۹
- ۱-۳- بررسی الگوهای طرح سازه‌های ۱۳
- ۱-۴- بررسی مصالح مورد استفاده در ساخت ایستگاه‌های اتوبوس ۱۴
- ۱-۵- بررسی استانداردهای کلی مورد استفاده ۱۵
- ۱-۵-۱- نکات و ضوابط کلی ۱۵
- ۱-۵-۲- جانمایی ایستگاه در پیاده‌رو ۱۷
- ۱-۵-۳- محل نشستن در ایستگاه اتوبوس ۲۱
- ۱-۵-۴- ضوابط مربوط به تبلیغات در ایستگاه‌ها ۲۲
- ۱-۶- بررسی تمهیدات لازم برای معلولین و افراد مسن ۲۳
- ۲-۱- بررسی توزیع مکانی ۲۹
- ۱-۲-۱- بررسی الگوهای فواصل قرارگیری ایستگاه‌ها در خیابان‌ها به لحاظ ترافیکی ۲۹
- ۱-۲-۱-۱- استفاده از تجربیات موجود ۲۹
- ۱-۲-۱-۲- استفاده از فرمولهای ریاضی ۳۲
- ۱-۲-۱-۳- استفاده از تراکم جمعیت ۳۳
- ۱-۲-۱-۴- ایستگاه اتوبوس مدارس ۳۵
- ۱-۲-۲- بررسی الگوهای جانمایی هندسی ایستگاه‌ها ۳۶
- ۱-۲-۲-۱- جانمایی ایستگاه اتوبوس نسبت به تقاطع ۳۷
- ۱-۲-۲-۲- انواع طرح‌های بخش خیابانی ایستگاه‌های اتوبوس ۴۲

- ۴۲-۱-۲-۲-۳- ایستگاه اتوبوس کنار خیابانی.....
- ۴۷-۱-۲-۲-۴- ایستگاه اتوبوس با پهلوگاه.....
- ۵۳-۱-۲-۲-۵- ایستگاه با پهلوگاه باز.....
- ۵۴-۱-۲-۲-۶- ایستگاه با پهلوگاه نیمه باز.....
- ۵۴-۱-۲-۲-۷- پهلوگاه صف گذر.....
- ۵۶-۱-۲-۲-۸- الگوهای طرح هندسی انواع پهلوگاه.....
- ۶۲-۱-۲-۲-۹- پیش‌آمدگی کناره.....
- ۶۳-۱-۲-۳- بررسی الگوهای دسترسی مسافران ایستگاه.....
- ۶۳-۱-۳-۲-۱- کلیات.....
- ۶۴-۱-۳-۲-۲- سکوی انتظار.....
- ۶۸-۱-۳-۲-۳- هماهنگی الگوهای دسترسی کاربری‌های مجاور به ایستگاه.....
- ۷۹-۱-۳-۲-۴- سرپناه.....
- ۸۲-۱-۳-۲-۴- استخراج ضوابط و شاخص‌های مرتبط.....
- ۸۳-۱-۴-۲-۱- شاخص‌های طراحی ایستگاه در بخش خیابانی.....
- ۸۶-۱-۴-۲-۲- شاخص‌های طراحی ایستگاه در بخش پیاده‌رو.....
- ۹۲-۱-۴-۲-۳- ضوابط کلی‌انمایی ایستگاه.....
- ۹۷-۱-۴-۲-۴- نمودار انتخاب محل و نوع ایستگاه.....
- ۱۰۱-۱-۳- پیوست‌ها.....
- ۱۰۱-۱-۳-۱- پیوست ۱: چند نمونه از ایستگاه‌های اتوبوس.....
- ۱۰۷- فهرست منابع و مراجع.....